

Projectplan zonnepark Glimmen

door : Menno Visser, secretaris Duurzaam Haren
datum : 29 april 2019
status : concept, versie 1.5

Inhoud

1. Inleiding	2
2. Procesverloop tot heden	2
3. Overwegingen en voorwaarden	3
4. Financiën	4
5. Organisatie	5
6. Planning	6
Bijlage 1: Kaartmateriaal en foto's.....	7
Bijlage 2: Indicatieve berekening kosten en opbrengsten.....	10
Bijlage 3: Mail aan Duurzaam Glimmen (26 januari 2019).....	11
Bijlage 4: Manifest zonneparken Noord-Nederland	12
Bijlage 5: Participatie zonneparken (vastgesteld door B&W van Haren in 2018)	13
Bijlage 6: Offerte Enexis.....	14
Bijlage 7: Samenwerkingsovereenkomst Duurzaam Glimmen en Duurzaam Haren.....	15
Bijlage 8: Eerste inventarisatie van mogelijke zonedaken in Glimmen	17
Bijlage 9: Verslag overleg Kastanjehoeve over zonnepark Glimmen 29 maart 2019	18
Bijlage 10: Bijeenkomst Duurzaam Glimmen 15 mei 2019	19
Bijlage 11: Referenties met hyperlink naar locatie op internet	20

1. Inleiding

In april 2018 is in het bestuur van Duurzaam Haren het idee besproken om een zonnepark te realiseren in Glimmen. Het betreffende perceel staat sinds die tijd te koop.

Het perceel ligt naast Zuidlaarderweg tegenover huisnummer 4 in Glimmen. De eigenaar is de heer G.J. (Gerard) van der Wal uit Soest. Het oppervlak is bruto 1,8 hectare en de bestemming is agrarisch (voormalige boomkwekerij). In bijlage 1 zijn kaartjes en foto's opgenomen. Het terrein lijkt op het eerste gezicht geschikt voor een zonnepark omdat er nauwelijks schaduw valt, er weinig hinder is te verwachten voor de omgeving en de landschappelijke waarde beperkt is.

Dit projectplan heeft tot doel een zonnepark te realiseren in Glimmen. Na een beschrijving van het procesverloop tot heden wordt ingegaan op de overwegingen, voorwaarden, financiën, organisatie en planning. Alternatieve namen voor een zonnepark zijn zonneweide en zonnemarke. (Het woord 'marke' (letterlijk *grens* of *scheiding*) wordt ook gebruikt om het gebied mee aan te geven dat bij een dorp hoort.)

2. Procesverloop tot heden

In het voorjaar van 2018 is er overleg geweest met de gemeente Haren over de mogelijkheid van een zonnepark. De gemeente heeft toen na overleg met de provincie aangegeven dat het op die plek "niet uitgesloten is" of woorden van gelijke strekking.

In de voorbereiding van het project "Glimmen aardgasvrij" is het zonnepark genoemd en opgenomen in de subsidieaanvraag (juni 2018, [1]). Er is op 26 juni 2018 een bijeenkomst geweest met de inwoners van Glimmen, waar het zonnepark genoemd is. Voor zover bekend zijn er niet of nauwelijks negatieve reacties geweest op een eventueel zonnepark. Wel is belangrijk dat landschappelijke inpassing belangrijk is en dat overleg met betrokkenen plaats moet vinden.

Het project "Glimmen aardgasvrij" heeft geen subsidie gekregen. Vervolgens is een groep van ongeveer tien inwoners onder de naam "Duurzaam Glimmen" aan de slag gegaan om een bijdrage te leveren aan het realiseren van een aardgasloos Glimmen. Vanaf september 2018 tot heden is de groep in iets wisselende samenwerking ongeveer eens in de twee weken bijeen geweest. In bijna alle overleggen van de groep is een zonnepark aan de orde geweest. Over het algemeen stond de groep er positief tegenover. Wel is steeds gezegd dat er draagvalk moet zijn bij de bewoners van Glimmen en dat Duurzaam Glimmen niet spreekt namens de bewoners.

In opdracht van de gemeente Haren en met hulp van adviesbureau Procap is in december 2018 een energievisie voor Glimmen opgesteld [2]. Daarin staat ook het zonnepark genoemd.

In december 2018 heeft de gemeente Haren een brief gestuurd aan alle inwoners van Glimmen waarin ook het zonnepark is genoemd (onder de naam zonneweide). Daar is niet of nauwelijks negatief op gereageerd.

Enexis heeft meerdere keren beoordeeld of aansluiting op het elektriciteitsnetwerk mogelijk is. Waarschijnlijk moet er een kabel getrokken worden van ongeveer 300 m naar de Rijksstraatweg. Om de kosten daarvan te achterhalen is een offerte aangevraagd (bijlage 6).

Op 15 april heeft de makelaar een concept-koopovereenkomst gezonden. Deze zal op 10 mei in het bestuur van Duurzaam Haren worden besproken.

Op 15 mei zal er een bijeenkomst zijn voor de inwoners van Glimmen, waarbij o.a. gesproken zal worden over de verschillende varianten voor een zonnepark aan de Zuidlaarderweg (zie bijlage 10).

De secretaris van Duurzaam Haren is bij dit hele traject vanaf mei 2018 betrokken geweest als adviseur. In het begin waren ook Grunneger Power en Buurkracht betrokken, maar die hebben zich rond september 2018 teruggetrokken. Daarbij is aangegeven dat ze voor vragen en ondersteuning beschikbaar zouden zijn.

3. Overwegingen en voorwaarden

De gemeente Groningen heeft in februari 2019 aangegeven dat een kleine windmolen op de locatie niet of nauwelijks haalbaar is. Enerzijds is er waarschijnlijk te weinig wind en anderzijds is een windmolen alleen toegestaan bij agrarische bebouwing. Daarom wordt verder uitgegaan van een zonnepark zonder kleine windmolens.

Het project zal aansluiten bij het “manifest zonneparken Noord-Nederland” (bijlage 4) en de beleidsregels “Participatie zonneparken” (vastgesteld door B&W van Haren in 2018, bijlage 5). Bij de landschappelijke inpassing zal gebruik gemaakt worden van de brochure “Landschappelijke inpassing zonneparken” (Rho adviseurs, 2016, [5])

Een van de voorwaarden uit het manifest is dat er ook onderzoek wordt gedaan naar zonnedaken. Daar is Duurzaam Glimmen reeds mee bezig. In bijlage 8 is een eerste inventarisatie opgenomen.

Volgens het document “Participatie zonneparken” moeten minimaal drie overleg momenten met omwonenden en belanghebbenden plaatsvinden. Deze zijn opgenomen in de planning.

In februari 2019 heeft een gesprek plaatsgevonden met de gemeente Groningen over de mogelijkheid van een zonnepark aan de Zuidlaarderweg in Glimmen. De vraag was of een vergunningsaanvraag een kans maakt. Er is sprake van een afwijking van het bestemmingsplan.

Namens de gemeente heeft Chris Munneke aangegeven de gemeente Groningen (en de provincie) er niet onwelwillend tegenover staat, maar dat aan diverse voorwaarden voldaan moet worden:

1. Er moet voldoende draagvlak zijn in de omgeving.
2. Er moet gesproken worden met de direct omwonenden (in dit geval de eigenaar van Brasserie de Kastanjehoeve).
3. De landschappelijke inpassing is belangrijk. Door de komst van het zonnepark moeten bepaalde functies versterkt ("ecologische plus") worden (bijv. wandelpad of verhogen biodiversiteit). Dit moet gevisualiseerd worden met tekeningen en/of film.
4. Er moet een natuurtoets plaatsvinden door een erkend bureau om vast te stellen welke flora en fauna er momenteel te vinden is.
5. De business case (financiële doorrekening van de haalbaarheid) moet betrouwbaar zijn.
6. Er moet onderzoek gedaan zijn naar zonnedaken in de omgeving.

Op 19 februari is een subsidie aangevraagd van € 10.000,- voor de opstartkosten bij lokaleenergievoorwaarts.nl. Op 1 april werd informeel een bericht ontvangen dat de subsidie is toegekend. De officiële beschikking is nog niet ontvangen.

In februari 2019 werd bekend dat een ander perceel in Glimmen te koop is dat mogelijk geschikt is voor een zonnepark. Het gaat om een perceel landbouwgrond hoek Meentweg - Nieuwe Kampsteeg. Op Funda staat: “Midden in het waterwingebied en gelegen aan de rand van de bebouwing ligt deze kavel weiland, welke deels in gebruik is als ijsbaan van de IJsvereniging Glimmen. Dit 11-hoekige perceel is ontsloten aan de Meentweg (verharde weg) terwijl het ook aan de zuidzijde ontsloten is aan de onverharde A-weg. Het perceel heeft een mooie ligging in het landschap, welk landschap wordt gevormd door bomen en open landschap. De bestemming is thans agrarisch met waarden. De grond is sinds jaar en dag in gebruik als weiland. “ De vraagprijs is € 130.000 voor 2,7 ha. Op het eerste

gezicht heeft deze locatie meer landschappelijke waarde dan de locatie aan de Zuidlaarderweg. Bovendien staan er meer bomen, die voor schaduw kunnen zorgen.

Tijdens de algemene ledenvergadering van Plaatselijk Belang Glimmen (17 april 2019) zijn beide locaties kort besproken. De locatie Zuidlaarderweg riep geen weerstand op. Door één van de aanwezigen werd aangegeven dat er een aantal jaren geleden ook al eens is gekeken naar de ijsbaan locatie (Meentweg). Daar werd vanuit de aanwezigen niet direct negatief op gereageerd.

Op basis van het projectplan zonnepark Glimmen versie 1.4 van 24-02-2019 heeft de ledenvergadering van Duurzaam Haren op 19 maart 2019 met 13 stemmen voor en 2 tegen besloten om een koopovereenkomst aan te gaan voor € 45.000,- per hectare kosten koper met de volgende ontbindende voorwaarden:

1. Uiterlijk 1 februari 2020 is een omgevingsvergunning verkregen voor een zonnepark;
2. Uiterlijk 1 augustus 2020 is een SDE-subsidie verkregen voor een zonnepark;
3. Uiterlijk 1 oktober 2020 is er zekerheid over de financiering van een zonnepark.

Op 29 maart 2019 heeft een overleg plaatsgevonden met de exploitant van de Kastanjehoeve over zonnepark Glimmen (zie bijlage 9). De belangrijkste voorwaarde is dat er een groene afscherming komt tussen de Kastanjehoeve en het zonnepark.

Vanaf maart 2019 overweegt Duurzaam Haren bij de realisatie van het zonnepark samen te werken met ROM3D op een vergelijkbare wijze als bij polycultuur zonnepark De Mikkelfhorst. Op 3 april heeft Willem Rienks van ROM3D kennis gemaakt met Duurzaam Glimmen. Daar is gesproken over verschillende aspecten van het zonnepark:

- beveiliging met omheining, camera's e.d.
- ligging zonnepanelen oost-west of op het zuiden
- metalen of houten stellages
- wel of geen wandelpaden in of om het zonnepark
- bevordering biodiversiteit: bomen, struiken, planten, zoogdieren, amfibieën, reptielen, vogels, insecten, bijen e.d.
- combinatie met een voedselbos en/of moestuin
- postcoderoos of SDE subsidie
- financiële aspecten

4. Financiën

In bijlage 2 is een indicatieve berekening zonnepark Glimmen opgenomen. Deze is gebaseerd op kengetallen uit openbare rapporten over zonneparken:

- Haalbaarheidsonderzoek zonneparken Harderwijk (2016) [4]
- Wat levert een zonnepark per hectare op Wageningen Universiteit (2015) [5]

Daarnaast is gebruik gemaakt van de kennis die is opgedaan bij polycultuur zonnepark De Mikkelfhorst.

Uit de berekening blijkt dat een zonnepark in Glimmen in beginsel rendabel is. De grondprijs is niet zo'n belangrijke parameter, aangenomen dat de grond gekocht kan worden voor dezelfde prijs als deze in de toekomst verkocht kan worden. Dat betekent dat niet meer dan een marktconforme prijs (voor agrarische grond) betaald kan worden. In 2018 is een voormalige kwekerij in Glimmen van 2,7 ha verkocht voor ongeveer € 44.000,- per hectare.

Wel belangrijke parameters zijn: de rente, de investeringen (vooral voor zonnepanelen), de SDE-subsidie, de opbrengst van een kWh opgewekte stroom en de technische afschrijftermijn. De ontwikkelingen gaan snel. Het is dus van belang steeds actuele gegevens in beeld te brengen.

De risico's bestaan er uit dat Duurzaam Haren kosten maakt bij de voorbereiding, zonder dat er zekerheid is over het doorgaan van het project. Voorbeelden van voorbereidingskosten zijn: natuurtoets, bodemonderzoek, archeologisch onderzoek, funderingsonderzoek, aanvragen vergunning, leges, juridisch, technisch en financieel advies, notariskosten, aanvragen SDE subsidie, communicatie en crowdfunding.

Deze voorbereidingskosten zouden we op verschillende manieren kunnen financieren:

- Subsidie provincie (€ 10.000, -);
- Crowdfunding;
- Samenwerking met een adviesbureau, ontwikkelaar en/of leverancier van zonnepanelen;
- Voorfinanciering van projectkosten door de gemeente Groningen;
- Eigen uren, die pas bij het doorgaan van het project worden uitbetaald.

In november 2018 heeft Duurzaam Haren namens Duurzaam Glimmen een bod uitgebracht . Daarop heeft de makelaar een tegenbod gedaan. Vervolgens is dit besproken met Duurzaam Glimmen. Dat heeft uiteindelijk in april 2019 geleid tot een concept koopovereenkomst.

De financiële haalbaarheid is in dit stadium gebaseerd op een SDE subsidie. Duurzaam Glimmen heeft aangegeven graag de lokale binding vorm te willen geven met een postcoderoos. Het financiële rendement van een postcoderoos is min of meer vergelijkbaar een SDE-project.

Bij een zonedak wordt veelal uitgegaan van een huur van € 1,0 per paneel per jaar. In de financiële berekening (bijlage 2) zijn de grondkosten ongeveer € 0,4 per paneel per jaar.

Vanwege de spreiding van risico's wordt voorlopig uitgegaan van 50% SDE en 50% postcoderoos. Het voordeel van de postcoderoos is dat er meer lokale binding wordt gerealiseerd. Nadeel is dat het administratief ingewikkelder is.

5. Organisatie

Omdat de werkgroep Duurzaam Glimmen nog geen rechtspersoonlijkheid heeft, is besloten dat in de initiatieffase Duurzaam Haren een bod uit kan brengen en het project kan voorbereiden. De secretaris van Duurzaam Haren is voorlopig projectleider. Hij legt verantwoording af aan het bestuur van Duurzaam Haren en heeft voor bepaalde besluiten de instemming nodig van de Algemene Leden Vergadering van Duurzaam Haren.

Het ligt in de rede dat er in een later stadium voor het zonnepark een rechtspersoon opgericht wordt waarin (leden van) de werkgroep Duurzaam Glimmen een formele rol kunnen krijgen, bijv. onder de naam "Coöperatie zonnepark Glimmen". Tot de oprichting van een rechtspersoon heeft Duurzaam Glimmen de rol van klankbordgroep. Een van de taken van de klankbordgroep is contact te houden met de inwoners van Glimmen over het initiatief met het doel het draagvlak te peilen. Als er niet voldoende draagvlak blijkt te zijn, zal het project gestaakt worden. De afspraken over taken en verantwoordelijkheden van Duurzaam Glimmen en Duurzaam Haren zullen worden vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. In bijlage 7 is een eerste concept opgenomen.

6. Planning

De planning ziet er als volgt uit. In nieuwe versies van het projectplan zal deze planning steeds geactualiseerd worden.

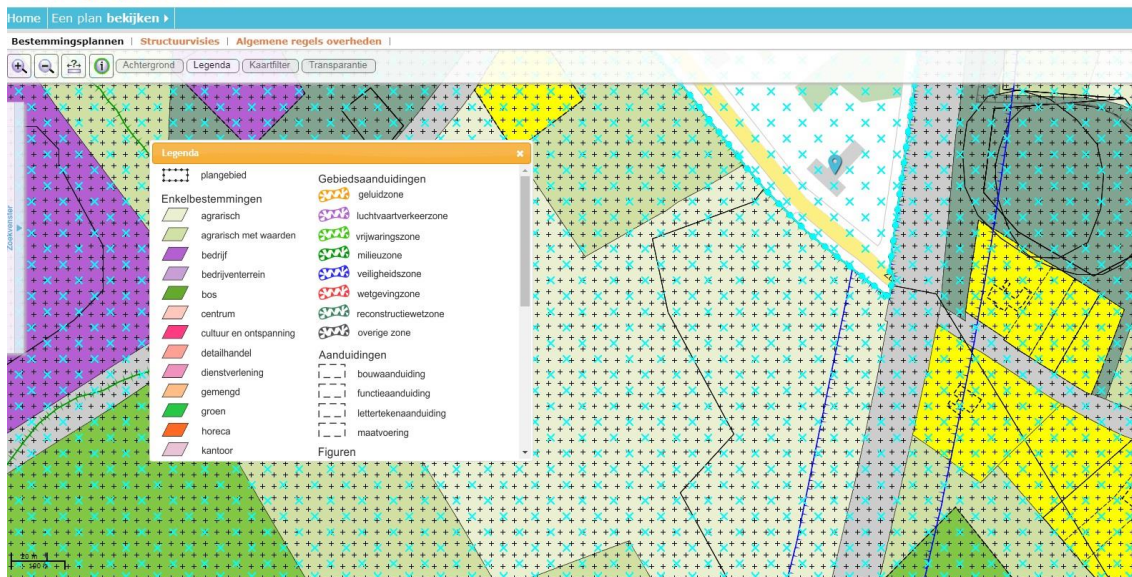
Onderwerp	gereed
besluit bestuur Duurzaam Haren over bod uitbrengen	4-2-2018
start vooroverleg over omgevingsvergunning en bestemmingsplan	15-2-2019
aanvraag offerte Enexis	19-2-2019
aanvraag provinciale subsidie voor opstartkosten	19-2-2019
aanvraag offerte natuurtoets	19-2-2019
besluit algemene vergadering Duurzaam Haren	19-3-2019
subsidie provincie verkregen	1-4-2019
koopovereenkomst tekenen	10-5-2019
eerste openbare overleg met omwonenden en belanghebbenden	15-5-2019
afspraken Duurzaam Glimmen - Duurzaam Haren vastleggen	1-6-2019
integraal vooroverleg omgevingsvergunning	1-6-2019
natuurtoets gereed	1-6-2019
milieukundig bodemonderzoek gereed	1-9-2019
archeologisch onderzoek gereed	1-9-2019
tweede openbare overleg met omwonenden en belanghebbenden	1-9-2019
start crowdfunding	1-9-2019
aanvraag omgevingsvergunning indienen	1-10-2019
KLIC-melding (kabels en leidingen in beeld brengen)	1-10-2019
sonderingsonderzoek (grondmechanica) t.b.v. fundering gereed	1-10-2019
aanvragen offertes realisatie zonnepark	1-10-2019
rechtspersoon oprichten	1-10-2019
derde openbare overleg met omwonenden en belanghebbenden	1-11-2019
crowdfunding bereikt doel	1-2-2020
omgevingsvergunning verkregen	1-2-2020
business case definitief maken	1-2-2020
indienen aanvraag SDE subsidie	1-3-2020
SDE-subsidie verkregen	1-8-2020
overeenkomst lening Fonds Nieuwe Doen sluiten	1-9-2020
overeenkomst lening bank sluiten	1-9-2020
vaststellen zekerheid over de financiering	1-10-2020
aankoop grond	1-10-2020
offertes definitief en opdrachtverlening realisatie	1-10-2020
oplevering zonnepark	1-10-2021
oplevering leeg terrein	1-1-2052
verkoop grond	1-1-2052
liquidatie rechtspersoon	1-1-2052

Bijlage 1: Kaartmateriaal en foto's

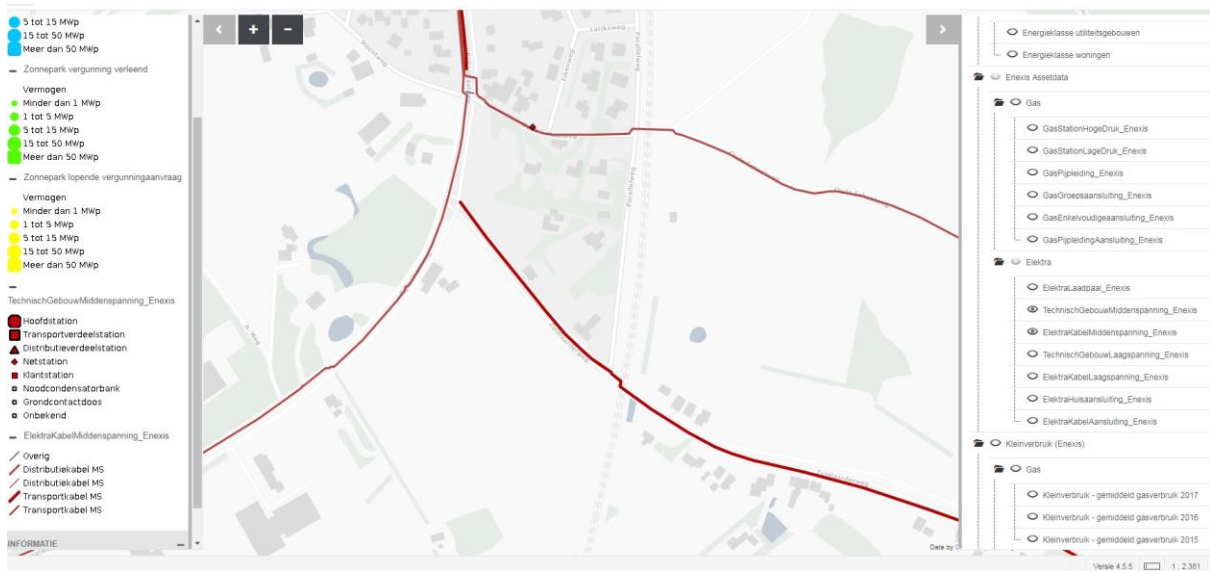

Kadastrale kaart

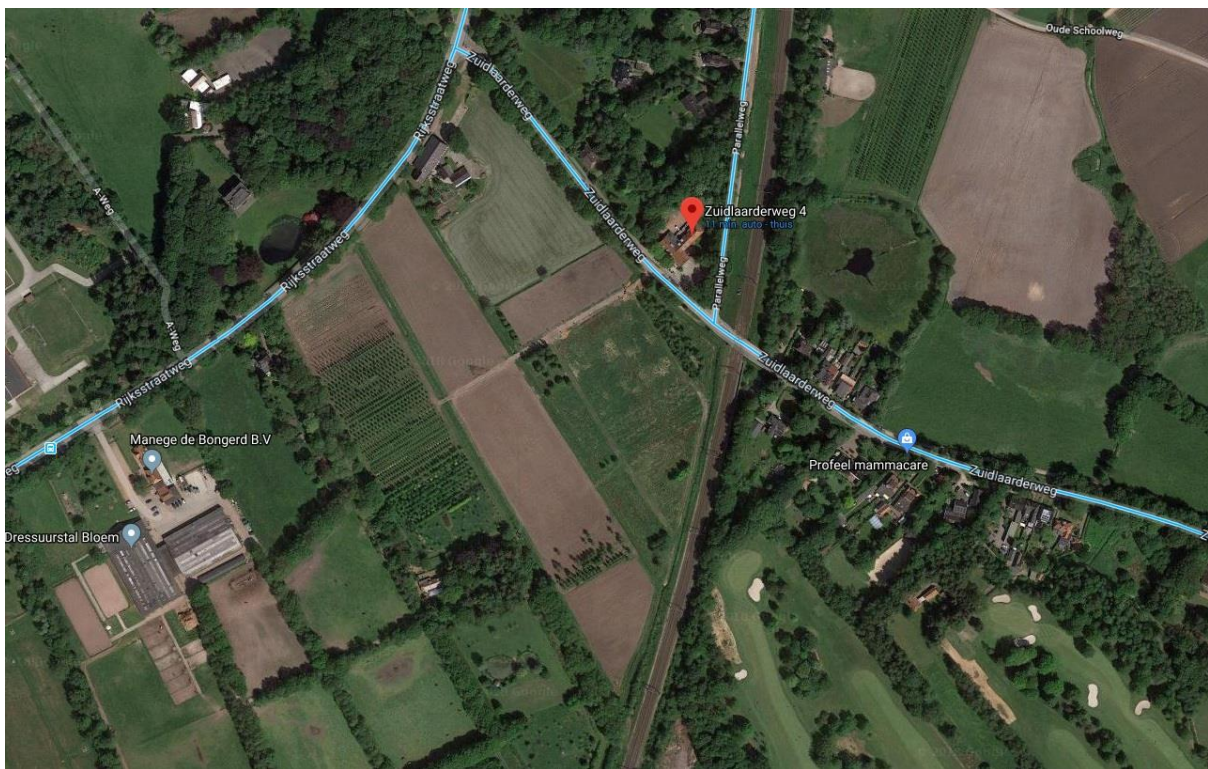
Ruimtelijkeplannen.nl

Bestemmingsplan

Middenspanningsnet

Luchtfoto

Postcode of adres * Zuidlaarderweg 4, 9756CH Glimmen Zoek

Achtergrondkaart

- Kadastrale percelen
- Bodeminformatie

Beschikbaarheid gegevens

- Eigen website beschikbaar
- Geen gegevens in bodemloket

Voortgang onderzoek

- Gegevens aanwezig, status onbekend
- Saneringsactiviteit
- Voldoende onderzocht/gesaneerd
- Onderzoek uitvoeren
- Historie bekend

Bodemkwaliteitskaarten

Gemeentelijk bodembeleid

- Generiek beleid
- Gebiedspecifiek beleid (nota)
- Overgangsbeleid
- Onbekend beleid
- Geen beleid

Zonering bovengrond

- Zones

Ontgravings- of toepassingskaart bovengrond

- Ontgravingskaart
- Toepassingskaart
- Industrie
- Lokale Maximale Waarde
- Landbouw-Natuur
- Wonen
- Overig

Luchtfoto **BRT**

Bodeminformatie (geen onderzoek bekend, generiek beleid)

Straatfoto

Bijlage 2: Indicatieve berekening kosten en opbrengsten

vermogen zonnepark (kWp)	1.000	1.800
aantal zonnepanelen	3.333	6.000
opbrengst zonnestroom incl. gemiddelde degradatie (kWh/j)	850.000	1.530.000
opbrengst zonnestroom (huishoudens)	283	510
opbrengst zonnestroom excl. SDE (€/kWh)	€ 0,035	€ 0,035
SDE-subsidie (€/kWh)	€ 0,09	€ 0,09
totale investering excl. grond (€)	€ 800.000	€ 1.440.000
kosten grond (€)	€ 45.000	€ 81.000
exploitatiekosten excl. grond (€/kWp/j)	€ 20	€ 20
gemiddelde rente lening (%)	3,0%	3,0%
looptijd SDE subsidie (jaar)	15	15
afschrijftermijn investeringen (jaar)	15	15
looptijd totaal (jaar)	30	30
exploitatiekosten per jaar bij oppervlakte (ha)	1,0	1,8
kapitaalslasten investeringen (€/j)	€ 65.061	€ 117.111
rentekosten grond (€/j)	€ 1.350	€ 2.430
exploitatiekosten (onderhoud, beveiliging, verzekering e.d.) (€/j)	€ 20.000	€ 36.000
	€ 86.411	€ 155.541
opbrengst zonnestroom (eerste 15 jaar)	€ 76.500	€ 137.700
netto verlies per jaar (eerste 15 jaar)	€ -9.911	€ -17.841
opbrengst zonnestroom (van 15 tot 30 jaar)	€ 29.750	€ 53.550
netto opbrengsten per jaar (van 15 tot 30 jaar)	€ 8.400	€ 15.120
verkoop grond na 30 jaar	€ 45.000	€ 81.000
opruimkosten	-€ 10.000	-€ 18.000
netto winst over totale looptijd	€ 12.329	€ 22.192

Bijlage 3: Mail aan Duurzaam Glimmen (26 januari 2019)

From: **Menno Visser**

Date: za 26 jan. 2019 om 10:19

Subject: bod zonnepark Glimmen

To: Frits Sibers, Han van Os, Hans Wortmann, Hein Alting, Herrick Poelman, Jan Uitham, Jan van Veen, Karel Post Uiterweer, Malko Swelheim, Niels Jensen, Volken de Vlas

Beste mensen,

Woensdag hebben we het gehad over het bod op de grond voor het zonnepark in Glimmen. De aanwezigen stemden ermee in dat Duurzaam Haren voor eigen risico een bod uit zou brengen. De risico's bestaan er uit dat Duurzaam Haren kosten maakt bij de voorbereiding, zonder dat er zekerheid is over het doorgaan van het project. Voorbeelden van voorbereidingskosten zijn: natuurtoets, bodemonderzoek, funderingsonderzoek, aanvragen vergunning, leges, juridisch, technisch en financieel advies, notariskosten, aanvragen SDE subsidie, communicatie en crowdfunding.

In het algemeen adviseren jullie aan Duurzaam Haren een lange periode te claimen voor onderzoek e.d., bijv. een periode van twee jaar. Ook geven jullie Duurzaam Haren in overweging om een lager bod uit te brengen dan € 45.000,- per hectare.

Verder was er de wens dat Duurzaam Glimmen op termijn het project over zou kunnen nemen. Daar kunnen we afspraken op papier over maken.

Afgesproken is dat ik een projectplan zal maken met daarin de stappen en de planning, alsmede een mogelijke taakverdeling tussen Duurzaam Haren en Duurzaam Glimmen. Een van de taken van Duurzaam Glimmen zou kunnen zijn om een rechtspersoon op te richten en een subsidie aan te vragen bij de provincie ten gunste van het zonnepark. Deze rechtspersoon zou dan een taak kunnen krijgen bij de participatie van de inwoners van Glimmen.

Met vriendelijke groet,

Menno Visser

secretaris

Bijlage 4: Manifest zonneparken Noord-Nederland

De 7 vuistregels voor overheden en ontwikkelaars

1. Besparen en opwekken moeten hand in hand gaan.
2. Ontwikkel vanuit de regionale energiebehoefte en niet vanuit grondposities en aansluitingen op het elektriciteitsnetwerk.
3. Wees zuinig op ruimte: Geef prioriteit aan zon op daken, bedrijventerreinen, geluidswallen en verweesde gronden.
4. Elk zonnepark wordt samen met bewoners ontworpen en landschappelijk ingepast;
5. Deel de opbrengsten op een eerlijke manier.
6. Ondersteun de lokale de lokale energie beweging.
7. Elk zonnepark in het landelijk gebied moet toegevoegde waarde hebben voor landschap en biodiversiteit.

Bijlage 5: Participatie zonneparken (vastgesteld door B&W van Haren in 2018)

Het uitgangspunt is om het creëren van draagvlak en het organiseren van participatie primair vanuit de initiatiefnemers te laten lopen. Wel kunnen er vanuit de gemeente bepaalde eisen worden gesteld wat betreft draagvlak en participatie. Gezien het belang van participatie voor het creëren van draagvlak voor zonneparken in de nabije maar ook verdere toekomst is in de beleidsnotitie vastgelegd dat de initiatiefnemers moeten zorgdragen voor een gedegen participatieplan. Hierin moet worden ingegaan op zowel procesparticipatie als de financiële participatie .

Het draagvlak van een project zoals een zonnepark is afhankelijk van de ruimtelijke kwaliteit van het zonnepark, de mate waarin de maatschappij (mee)profiteert van het zonnepark en de mate waarin en manier waarop omwonenden en andere belanghebbende worden betrokken bij het proces. De rol van de initiatiefnemer is hierbij cruciaal. De initiatiefnemer dient namelijk een actieve houding aan te nemen als het gaat om het creëren van draagvlak. De gemeente faciliteert en ondersteunt hierin waar nodig en mogelijk.

Het is lastig om heel concreet te zijn met betrekking tot draagvlak en participatie, aangezien dat per planlocatie kan verschillen, er zoveel mogelijkheden zijn om omwonenden te betrekken bij een project en we nog elke dag nieuwe dingen leren op dit gebied. Toch is het advies om enkele uitgangspunten op te stellen waaraan wij de participatieplannen kunnen toetsen. Ons advies is om de volgende uitgangspunten te hanteren met betrekking tot het ontwikkelen van zonneparken in de gemeente Haren:

- 1) Het initiatief heeft minimaal drie contactmomenten met de omgeving in de voorfase van het project om omwonenden te betrekken bij de ontwikkeling van het park en de invulling van de financiële participatie;
- 2) Er is een lokaal initiatief of energiecoöperatie betrokken bij de ontwikkeling van het park en/of voor het onderdeel participatie/draagvlak is een NGO (bijvoorbeeld de Natuur en Milieufederatie) betrokken;
- 3) Omwonenden worden in de gelegenheid gesteld om mee te denken over de invulling van de financiële participatie;
- 4) Financiële participatie vindt plaats op één van de volgende manieren:
  - a. Postcoderoosregeling: de initiatiefnemer dient minimaal 30% van het zonnepark beschikbaar te stellen voor een postcoderoosregeling.
  - b. Coöperatief eigenaarschap: minimaal 30% van het oppervlakte van het zonnepark wordt beschikbaar gesteld aan een lokaal initiatief of energie coöperatie en hiermee vloeit een deel van de opbrengst naar de omgeving;
  - c. Indien de initiatiefnemer kan aantonen dat optie a of b niet mogelijk zijn, zal gekeken worden hoe ervoor wordt gezorgd dat minimaal 30% van de opbrengst van het park ten goede komt aan de gemeenschap en/of omwonenden rondom het zonnepark. Hierbij valt te denken aan een stichting die de opbrengst van 30% van het park beheert en functioneert als een leefbaarheidsfonds of een revolverend fonds;
- 5) De afspraken rondom participatie en met name financiële participatie dienen te worden gemaakt voordat de omgevingsvergunning wordt verleend.

Enexis Netbeheer B.V.
 Magistratenlaan 116
 5223 MB 's-Hertogenbosch
 enexisnetbeheer.nl
 KvK 17131139
 Btw-nr NL809561074B01

Prijsopgave

Elektriciteitsaansluiting nieuw
 Datum: 19-02-2019

Deze vrijblijvende prijsopgave is samengesteld op basis van de gegevens die u hebt ingevuld op enexis.nl. Prijswijzigingen zijn voorbehouden. Als u op basis van deze prijsopgave een offerte laat samenstellen door Enexis Netbeheer, blijft deze offerte 3 maanden geldig.

Naast de kosten die Enexis Netbeheer in rekening brengt, moet u rekening houden met de kosten voor uw eigen installatie, de ruimte waarin die wordt opgesteld en de kosten van uw meetbedrijf. U kunt een meetbedrijf naar keuze vragen om een prijsopgave voor meetdiensten. Op de website van Tennet staat een overzicht van erkende meetbedrijven, zie <http://www.tennet.eu/nl/elektriciteitsmarkt/nederlandse-markt/mv-register-elektriciteit/>

Gegevens aansluiting

Straat	Zuidlaarderweg
Huisnummer	4 nabij
Postcode	9756CH
Plaats	Glimmen
Lengtegraad	6.63093490
Breedtegraad	53.13223590
Verwacht jaarverbruik	1 kWh
Gecontracteerd transportvermogen afname	1 kW
Gecontracteerd transportvermogen teruglevering	900 kW

Enmalige kosten	
Product	Prijs
Aanleg aansluiting	€24.428,00
Meerlengte	€20.959,20
Totaal	€ 45.387,20

Periodieke kosten	
Product	Prijs
Vergoeding aansluiting	€56,25
Vastrecht transportdienst	€36,75
Gecontracteerd transportvermogen	€0,62
Maximaal afgenomen vermogen	€0,00
Schatting getransporteerde kWh's	€0,00
Totaal	€ 93,62

Bijlage 7: Samenwerkingsovereenkomst Duurzaam Glimmen en Duurzaam Haren

Datum: 20-2-2019

Status: concept, versie 1.0

De werkgroep **Duurzaam Glimmen** vertegenwoordigd door [nog in te vullen]

en

Coöperatie Duurzame Regio Haren u.a., handelend onder de naam **Duurzaam Haren** en vertegenwoordigd door [nog in te vullen]

overwegende dat

- Duurzaam Glimmen is ontstaan bij de subsidie aanvraag van de gemeente Haren voor een aardgasvrij Glimmen in juli 2018;
- in de subsidieaanvraag de mogelijkheid wordt genoemd van een zonnepark in Glimmen;
- op 20 februari twaalf inwoners van Glimmen deelnemen in Duurzaam Glimmen (zie bijlage A);
- de secretaris van Duurzaam Haren fungeert als adviseur van Duurzaam Glimmen;
- Duurzaam Glimmen nog geen rechtspersoonlijkheid heeft;
- besloten is dat in de initiatieffase Duurzaam Haren een bod uit kan brengen op de grond en het project kan voorbereiden;
- de secretaris van Duurzaam Haren voorlopig projectleider is. Hij legt verantwoording af aan het bestuur van Duurzaam Haren en heeft voor bepaalde besluiten de instemming nodig van de Algemene Vergadering van Duurzaam Haren;
- de projectleider een projectplan heeft opgesteld voor een zonnepark in Glimmen (bijlage B);
- het in de rede ligt dat er in een later stadium voor het zonnepark een rechtspersoon opgericht wordt waarin (leden van) Duurzaam Glimmen een formele rol kunnen krijgen;
- Duurzaam Glimmen en Duurzaam Haren samen willen werken bij de realisatie van een zonnepark in Glimmen.

komen het volgende overeen:

Tot de oprichting van een rechtspersoon heeft Duurzaam Glimmen de rol van klankbordgroep. Een van de taken van de klankbordgroep is contact te onderhouden met de inwoners van Glimmen over het initiatief met het doel het draagvlak te peilen.

Dit kan de volgende vormen hebben:

- Fysieke bijeenkomsten
- Website
- Fysieke of digitale nieuwsbrief
- Publiciteit in lokale media

Als er niet voldoende draagvlak blijkt te zijn, zal het project gestaakt worden. De beoordeling of er sprake is van voldoende draagvlak zal in overleg tussen Duurzaam Glimmen, Duurzaam Haren en de gemeente Groningen plaatsvinden.

Een andere taak van Duurzaam Glimmen is te adviseren over de wijze van participatie in het zonnepark. De participatie kan betrekking hebben op financiële, organisatorische, administratieve, technische of inhoudelijke aspecten van het zonnepark.

Ondertekend op [datum] in Glimmen,

Duurzaam Glimmen

Duurzaam Haren

Bijlage A: Deelnemers Duurzaam Glimmen op 20 februari 2019

[nog in te vullen]

Bijlage B: Projectplan zonnepark Glimmen

[nog bij te voegen]

Bijlage 8: Eerste inventarisatie van mogelijke zonnedaken in Glimmen

Met de eigenaren is nog geen overleg geweest. Ook heeft geen technische beoordeling plaatsgevonden.

Waterbedrijf Rijksstraatweg 85 9756 AD
Manege De Bongerd Rijksstraatweg 132 9756 AK
Noordplant kwekerijen Meentweg 18 9756 AN
Groenenberg Markeweg 17 9756 BZ
VV Glimmen Markeweg 4 9756 BZ
Quintusschool Nieuwe Schoolweg 6 9756 BB

Bijlage 9: Verslag overleg Kastanjehoeve over zonnepark Glimmen 29 maart 2019

Aanwezig:

Jeroen Penninga, exploitant Brasserie De Kastanjehoeve
Frits Sibers, lid werkgroep Duurzaam Glimmen
Menno Visser, secretaris coöperatie Duurzaam Haren

In april 2018 is in het bestuur van Duurzaam Haren het idee besproken om een zonnepark te realiseren in Glimmen. Het betreffende perceel staat sinds die tijd te koop. Het perceel ligt naast Zuidlaarderweg tegenover huisnummer 4 in Glimmen. De eigenaar is de heer G.J. (Gerard) van der Wal uit Soest. Het oppervlak is bruto 1,8 hectare en de bestemming is agrarisch (voormalige boomkwekerij). Het terrein lijkt op het eerste gezicht geschikt voor een zonnepark omdat er nauwelijks schaduw valt. In het voorjaar van 2018 is er overleg geweest met de gemeente Haren over de mogelijkheid van een zonnepark. De gemeente heeft toen na overleg met de provincie aangegeven dat het op die plek "niet uitgesloten is". In de voorbereiding van het project "Glimmen aardgasvrij" is het zonnepark genoemd en opgenomen in de subsidieaanvraag (juni 2018). Er is een bijeenkomst geweest met de inwoners van Glimmen, waar het zonnepark genoemd is. Voor zover bekend zijn er niet of nauwelijks negatieve reacties geweest op een eventueel zonnepark. Landschappelijke inpassing is belangrijk. Het project "Glimmen aardgasvrij" heeft geen subsidie gekregen. Vervolgens is een groep van ongeveer tien inwoners onder de naam "Duurzaam Glimmen" aan de slag gegaan om een bijdrage te leveren aan het realiseren van een aardgasloos Glimmen. In opdracht van de gemeente Haren en met hulp van adviesbureau Procap is een energievisie voor Glimmen opgesteld. Daarin staat ook het zonnepark genoemd. De secretaris van Duurzaam Haren is bij dit hele traject betrokken geweest als adviseur.

Jeroen geeft aan dat hij geen bezwaar heeft tegen de komst van een zonnepark als er een haag komt tussen De Kastanjehoeve en het zonnepark. Het gaat er om dat bezoekers van de Kastanjehoeve vanaf het terras geen direct zicht op het zonnepark hebben. Menno licht toe hoe een zonnepark in beginsel financieel rendabel kan zijn met SDE-subsidie of een postcoderoos. Jeroen heeft laten onderzoeken of er zonnepanelen op het dak van De Kastanjehoeve kunnen. Technisch kan het maar de terugverdientijd (16 jaar) is te lang. Waarschijnlijk komt dat door de schaduw van enkele bomen. Jeroen heeft interesse om (onder nader te bepalen voorwaarden) stroom af te nemen van het zonnepark.

Verder wordt gesproken hoe een "ecologische plus" gerealiseerd kan worden voor planten en dieren. Als je ruimte creëert tussen de zonnepanelen voor wandelpaden of voor planten en dieren kan het financieel rendement van het zonnepark minder worden. Mogelijk kan het zonnepark gecombineerd worden met bijenteelt. Menno licht het plan van polycultuur zonnepark De Mikkelhorst toe, waarbij bomen met vruchten of noten, struiken met vruchten en kleine veedieren gecombineerd worden met het zonnepark. Dat spreekt Jeroen aan.

Jeroen huurt een perceel van 3.300 m² naast het zonnepark van Willem van de Beek. Hij wil daar moestuinen gaan realiseren voor gebruik door De Kastanjehoeve, maar dan moet hij eerst zorgen voor wateraanvoer (bijv. met een grondwaterpomp). Menno geeft aan dat Gijs Nauta van zelfoogsttuin Het proefveld bij de Biotoop in Haren mogelijk met hem samen kan werken. Zie <https://zelfoogsttuin.nl/> voor meer informatie en contactgegevens. Ook samenwerking met het voedselbos in Glimmen (zie <https://www.voedselbosglimmen.nl/>) is voor Jeroen mogelijk interessant.

Bijlage 10: Bijeenkomst Duurzaam Glimmen 15 mei 2019

Aankondiging:

15 mei om 19:30 uur

Bijeenkomst Duurzaam Glimmen

Dorpshuis de Groenenberg

Beste inwoners van Glimmen,

Door een tiental inwoners van Glimmen is in de zomer van 2018 de werkgroep 'Duurzaam Glimmen' gevormd. Deze werkgroep buigt zich over de vraag hoe ons dorp zichzelf kan organiseren in de omslag naar een meer duurzame samenleving op het vlak van energie, natuur en leefbaarheid. Gelijktijdig heeft de Gemeente Groningen (na overdracht van Haren) een eigen dorpsenergie-visie (verder) ontwikkeld: Waar liggen de kansen, en wat zijn de (on)mogelijkheden in onze regio.

Inmiddels is er door de werkgroep Duurzaam Glimmen in samenwerking met Coöperatie Duurzaam Haren een concreet haalbaarheidsonderzoek gedaan naar de mogelijke ontwikkeling van een kleinschalige zonneweide in ons dorp dat voldoende energie zou kunnen opleveren voor het huidige elektriciteitsgebruik van een groot deel van Glimmen. De beoogde locatie is op een perceel aan de Zuidlaarderweg, langs het spoor, tegenover de Kastanjehoeve. Dit zonnepark kan goed worden ingepast in het landschap, bijvoorbeeld omrand met boomsingels en struiken. De inwoners van Glimmen zouden volop kunnen participeren, door afname van stroom of door mee te investeren tegen een aantrekkelijk rendement. Zo wordt het dorp eigenaar van zijn eigen energieopwekking.

Naast dit concrete idee zijn er door de werkgroep ook in de breedte een aantal mogelijke kansen voor Glimmen in beeld gebracht, zoals het opwekken en gebruik van Groengas, gezamenlijke inkoop van panelen en isolatie, en het organiseren van maatadvies voor woningen m.b.t. energiebesparing en -opwekking.

Duurzaam Glimmen wil alle inwoners van Glimmen van harte uitnodigen voor de informatieavond waar we deze ideeën willen voorleggen en met jullie willen bespreken. Bijvoorbeeld aan de hand van de volgende vragen: Zien we dit zitten als dorp? Wat is het rendement als ik investeer? Hoef ik dan zelf geen panelen meer op mijn dak? Hoe ziet dat er dan uit, als het er zou komen?

Programma:

19:15 Deur open, inloop met koffie/thee

19:30 Korte introductie Duurzaam Glimmen

19:35 Presentatie mogelijkheden zonneweide incl. berekeningen en beelden.

Door Menno Visser (Duurzaam Haren) en Willem Rienks van ROM3D (ontwerpburo)

Incl. vraag en antwoord na afloop.

20:30 Korte pauze

20:45 Korte presentatie Energievisie Gemeente Groningen

Door Anne Venema, duurzaamheidsadviseur Gemeente.

21:00 Wat is er verder mogelijk in Glimmen, bv. Groen gas, gemeenschappelijke inkoop, etc.

Inventarisatie uit de zaal. Door werkgroep Duurzaam Glimmen.

21:30 Afsluiting.

Bijlage 11: Referenties met hyperlink naar locatie op internet

- [1] [Subsidieaanvraag Glimmen aargasvrij, gemeente Haren \(juni 2018\)](#)
- [2] [Dorpsenergievisie Aargasvrij Glimmen, gemeente Haren \(december 2018\)](#)
- [3] [Haalbaarheidsonderzoek zonneparken Harderwijk, Greenspread \(2016\)](#)
- [4] [Wat levert een zonnepark per hectare op?, Wageningen Universiteit \(2015\)](#)
- [5] [Landschappelijke inpassing zonneparken, Rho \(2016\)](#)
- [6] [Manifest zonneparken Noord-Nederland](#)
- [7] [Participatie zonneparken, gemeente Haren \(2018\)](#)
- [8] [Concept koopovereenkomst \(2019\)](#)